

Czwartek, 7 lipca 2022 r.

P9_TA(2022)0300

Ochrona interesów finansowych Unii Europejskiej – zwalczanie nadużyć finansowych – sprawozdanie roczne 2020

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 7 lipca 2022 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Unii Europejskiej – zwalczania nadużyć finansowych – sprawozdanie roczne 2020 (2021/2234(INI))

(2023/C 47/20)

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 310 ust. 6 i art. 325 ust. 5 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),
- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie sprawozdań rocznych Komisji i Europejskiego Urzędu ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF),
- uwzględniając sprawozdanie Komisji z dnia 20 września 2021 r. zatytułowane „32. sprawozdanie roczne dotyczące ochrony interesów finansowych Unii Europejskiej i zwalczania nadużyć finansowych (2020 r.)” (COM(2021)0578),
- uwzględniając sprawozdanie OLAF za 2020 r.⁽¹⁾ oraz sprawozdanie roczne Komitetu Nadzoru OLAF za 2020 r.⁽²⁾,
- uwzględniając opinię nr 1/2021 ze stycznia 2021 r. Komitetu Nadzoru OLAF w sprawie zaleceń OLAF, które nie zostały zastosowane przez właściwe organy,
- uwzględniając sprawozdanie roczne Prokuratury Europejskiej (EPPO) za 2021 r.,
- uwzględniając sprawozdanie roczne Europejskiego Trybunału Obrachunkowego dotyczące wykonania budżetu UE oraz działań finansowanych z ósmego, dziewiątego, dziesiątego i jedenastego Europejskiego Funduszu Rozwoju (EFR) za rok budżetowy 2020, wraz z odpowiedziami instytucji,
- uwzględniając publikację Trybunału Obrachunkowego zatytułowaną „2020 Kontrola UE w skrócie – Wprowadzenie do sprawozdań rocznych Europejskiego Trybunału Obrachunkowego za 2020 r.”,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 z dnia 11 września 2013 r. dotyczące dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF)⁽³⁾,
- uwzględniając rozporządzenie (UE, Euratom) 2020/2223 z dnia 23 grudnia 2020 r. zmieniające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 883/2013 w odniesieniu do współpracy z Prokuraturą Europejską i skuteczności dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (rozporządzenie w sprawie OLAF)⁽⁴⁾,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937 z dnia 23 października 2019 r. w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii⁽⁵⁾,
- uwzględniając sprawozdanie specjalne Europejskiego Trybunału Obrachunkowego nr 01/2019 zatytułowane „Zwalczanie nadużyć finansowych w wydatkowaniu środków UE – konieczne jest podjęcie działań”,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji z września 2021 r. w sprawie luki w podatku VAT za 2021 r.,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii (dyrektywa PIF)⁽⁶⁾,

⁽¹⁾ OLAF, *Dwudzieste pierwsze sprawozdanie Europejskiego Urzędu ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 r.*, 2020.

⁽²⁾ Komitet Nadzoru OLAF, *Sprawozdanie roczne za 2020 r.*, czerwiec 2021 r.

⁽³⁾ Dz.U. L 248 z 18.9.2013, s. 1.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 437 z 28.12.2020, s. 49.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 305 z 26.11.2019, s. 17.

⁽⁶⁾ Dz.U. L 198 z 28.7.2017, s. 29.

Czwartek, 7 lipca 2022 r.

- uwzględniając sprawozdanie Komisji z dnia 6 września 2021 r. z wdrażania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii (COM(2021)0536),
- uwzględniając rozporządzenie (UE) 2017/1939 z dnia 12 października 2017 r. wdrażające wzmocnioną współpracę w zakresie ustanowienia Prokuratury Europejskiej (rozporządzenie w sprawie EPPO) ⁽⁷⁾,
- uwzględniając decyzję Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1798 z dnia 23 października 2019 r. w sprawie powołania Europejskiego Prokuratora Generalnego w Prokuraturze Europejskiej ⁽⁸⁾,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 14 grudnia 2020 r. w sprawie przeglądu dokonywanego w odniesieniu do Unii Europejskiej na podstawie mechanizmu przeglądu wdrożenia Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko korupcji (UNCAC) (COM(2020)0793),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 30 września 2020 r. zatytułowany „Sprawozdanie na temat praworządności z 2020 r. Sytuacja w zakresie praworządności w Unii Europejskiej” (COM(2020)0580),
- uwzględniając decyzję Rady (UE, Euratom) 2020/2053 z dnia 14 grudnia 2020 r. w sprawie systemu zasobów własnych Unii Europejskiej ⁽⁹⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2020/2092 z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie ogólnego systemu warunkowości służącego ochronie budżetu Unii ⁽¹⁰⁾,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 29 kwietnia 2019 r. zatytułowany „Strategia Komisji w zakresie zwalczania nadużyć finansowych – wzmoczenie działań w celu ochrony budżetu UE” (COM(2019)0196),
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 250/2014 z dnia 26 lutego 2014 r. ustanawiające program na rzecz wspierania działalności w dziedzinie ochrony interesów finansowych Unii Europejskiej (program Herkules III) ⁽¹¹⁾,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji z dnia 16 grudnia 2021 r. zatytułowane „Ocena końcowa rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 250/2014 z dnia 26 lutego 2014 r. ustanawiającego program na rzecz wspierania działalności w dziedzinie ochrony interesów finansowych Unii Europejskiej (program Herkules III) i uchylającego decyzję nr 804/2004/WE” (COM(2021)0809),
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/785 z dnia 29 kwietnia 2021 r. ustanawiające Unijny program zwalczania nadużyć finansowych ⁽¹²⁾,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 14 kwietnia 2021 r. w sprawie unijnej strategii zwalczania przestępczości zorganizowanej 2021–2025 (COM(2021)0170),
- uwzględniając swoje zalecenie z dnia 17 lutego 2022 r. dla Rady i Wiceprzewodniczącego Komisji / Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa w sprawie korupcji i praw człowieka ⁽¹³⁾,

⁽⁷⁾ Dz.U. L 283 z 31.10.2017, s. 1.

⁽⁸⁾ Dz.U. L 274 z 28.10.2019, s. 1.

⁽⁹⁾ Dz.U. L 424 z 15.12.2020, s. 1.

⁽¹⁰⁾ Dz.U. L 433 I z 22.12.2020, s. 1.

⁽¹¹⁾ Dz.U. L 84 z 20.3.2014, s. 6.

⁽¹²⁾ Dz.U. L 172 z 17.5.2021, s. 110.

⁽¹³⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2022)0042.

Czwartek, 7 lipca 2022 r.

- uwzględniając opinię rzecznika generalnego z dnia 9 września 2021 r. w sprawie C-213/19, *Komisja Europejska przeciwko Zjednoczonemu Królestwu Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej* ⁽¹⁴⁾,
 - uwzględniając wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 8 marca 2022 r. w sprawie C-213/19, *Komisja Europejska przeciwko Zjednoczonemu Królestwu Wielkiej Brytanii i Irlandii* ⁽¹⁵⁾,
 - uwzględniając wyrok Sądu z dnia 1 września 2021 r. w sprawie T-517/19, *Andrea Homoki przeciwko Komisji Europejskiej* ⁽¹⁶⁾,
 - uwzględniając art. 54 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Kontroli Budżetowej (A9-0175/2022),
- A. mając na uwadze, że de iure państwa członkowskie i Komisja ponoszą wspólną odpowiedzialność i muszą ściśle współpracować, aby chronić interesy finansowe Unii oraz zwalczać nadużycia finansowe i korupcję; mając na uwadze, że de facto organy państw członkowskich zarządzają około 75 % wydatków budżetowych UE i pobierają tradycyjne zasoby własne Unii;
- B. mając na uwadze, że Komisja powinna wypełniać swoje odpowiednie obowiązki w ramach zarządzania dzielonego w zakresie nadzoru, kontroli i audytu;
- C. mając na uwadze, że w art. 83 TFUE wymieniono korupcję jako jedno ze szczególnie poważnych przestępstw o wymiarze transgranicznym;
- D. mając na uwadze, że skutki korupcji zagrażają interesom finansowym Unii i całej gospodarce UE i stanowią poważne zagrożenie dla demokracji, praw podstawowych i praworządności w całej Europie, co ma poważny negatywny wpływ na zaufanie obywateli do instytucji demokratycznych w UE i w państwach członkowskich;
- E. mając na uwadze, że aby usuwać nieprawidłowości oraz zwalczać nadużycia finansowe i korupcję, należy odpowiednio uwzględniać różnorodność systemów prawnych i administracyjnych w państwach członkowskich;
- F. mając na uwadze, że VAT jest ważnym źródłem dochodów budżetów krajowych, oraz mając na uwadze, że w 2020 r. zasoby własne oparte na VAT stanowiły 12,3 % całkowitych dochodów w budżecie Unii;
1. z zadowoleniem przyjmuje 32. sprawozdanie roczne dotyczące ochrony interesów finansowych Unii Europejskiej i zwalczania nadużyć finansowych (2020 r.) (sprawozdanie z ochrony interesów finansowych UE) i wyraża zadowolenie z przyjęcia jego nowej szaty graficznej, która z pewnością jest bardziej przystępna dla obywateli europejskich;
 2. przypomina, że 2020 r. to ostatni rok wieloletnich ram finansowych (WRF) na lata 2014–2020, chociaż programy zostaną zakończone dopiero w 2023 r.; jednocześnie jest to rok przyjęcia WRF na lata 2021–2027, instrumentu NextGenerationEU i mechanizmu warunkowości w zakresie praworządności;
 3. odnotowuje fakt, że wszystkie 26 państw członkowskich zobowiązanych do stosowania dyrektywy PIF zgłosiło pełną transpozycję jej głównych przepisów do prawa krajowego; zauważa jednak, że w sprawozdaniu Komisji z wdrażania dyrektywy (UE) 2017/1371 zwrócono uwagę na nierozstrzygnięte kwestie nieprawidłowości w zakresie zgodności, w tym niektóre kwestie, które należy rozwiązać, aby umożliwić Prokuraturze Europejskiej prowadzenie skutecznych postępowań przygotowawczych i ściganie przestępstw; wzywa Komisję, by monitorowała sytuację i zachęcała państwa członkowskie do rozwiązywania tych kwestii oraz składała w tym zakresie sprawozdania organowi udzielającemu absolutorium;

⁽¹⁴⁾ Opinia rzecznika generalnego Priita Pikamäe przedstawiona w dniu 9 września 2021 r., sprawa C-213/19, Komisja Europejska przeciwko Zjednoczonemu Królestwu Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, EU:C:2021:724.

⁽¹⁵⁾ Wyrok z dnia 8 marca 2022 r., sprawa C-213/19, Komisja Europejska przeciwko Zjednoczonemu Królestwu Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, EU:C:2021:724.

⁽¹⁶⁾ Wyrok Sądu z dnia 1 września 2021 r., sprawa T-517/19, Andrea Homoki przeciwko Komisji Europejskiej, UE:T:2021:529.

Czwartek, 7 lipca 2022 r.

4. zauważa, że w sprawozdaniu z ochrony interesów finansowych UE podkreślono zagrożenia związane z pandemią COVID-19 zarówno w aspekcie dochodów, jak i wydatków; zauważa w szczególności, że jak się wydaje, oszustwa celne dotyczą państwa członkowskie UE w różnym stopniu; zauważa ponadto, że stosowanie uproszczonych procedur i niższa jakość specyfikacji przetargowych w sytuacjach nadzwyczajnych stwarzają zagrożenia dla konkurencyjności zamówień publicznych, w szczególności przez zwiększenie ryzyka konfliktu interesów i korupcji oraz przez zawyżanie kosztów lub obniżanie jakości realizacji; zauważa, że należyta uwaga poświęcono sektorowi ochrony zdrowia oraz Instrumentowi na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF), a także dodatkowemu ryzyku;

5. podkreśla, że COVID-19 może stworzyć nowe możliwości dla oszustów ze względu na zwiększone ryzyko związane z zarządzaniem kryzysem oraz wprowadzenie uproszczonych i pilnych procedur w kontekście pandemii, które są podatne na nadużycia; podkreśla ponadto zwiększoną presję wywieraną na organy zarządzające funduszami UE, wynikającą z opóźnień i nowych czynników skrajnych, które mogą być korzystne dla oszustów, m.in. dzięki inflacji; podkreśla, że wszystkie te nowe zagrożenia wymagają dostosowania strategii kontroli i położenia nacisku na zapobieganie za pośrednictwem konkretnych środków łagodzących oraz ukierunkowanych działań mających na celu wykrycie przyszłych nieprawidłowości i nadużyć finansowych; wzywa wszystkie państwa członkowskie do utrzymania wysokiego poziomu kontroli nad wydatkami i ich monitorowania w sytuacjach nadzwyczajnych, zwłaszcza w kontekście procedur pilnych; przypomina, że trzeba zakończyć przejście na procedury e-zamówień;

6. jest zdania, że doświadczenia zdobyte podczas pandemii COVID-19 wymagają szczególnego uwzględnienia w ramach oceny ex post WRF 2014–2020; zwraca się do Komisji o należyte uwzględnienie w takich ocenach aspektów związanych z oceną ryzyka, zarządzaniem ryzykiem i środkami łagodzącymi w odniesieniu do nieprawidłowości i nadużyć finansowych, jako elementów kompleksowej analizy skuteczności, wydajności, spójności, adekwatności i wartości dodanej UE oraz jako wniosków na potrzeby przyszłego projektowania i prowadzenia; jest zdania, że ocenę ex post WRF należy zakończyć najpóźniej przed oceną śródkresową WRF 2021–2027, aby wyciągnąć wnioski z przeszłości i lepiej przygotować się na przyszłość dzięki umożliwieniu wykorzystania wyciągniętych wniosków do poprawy WRF 2021–2027; zwraca się do Komisji, by w ramach oceny ex post WRF 2014–2020 zbadała, czy osiągnięto cele WRF 2014–2020, w jaki sposób wydatkowanie środków z programów przyczyniło się do osiągnięcia celów UE i państw członkowskich oraz w jaki sposób fundusze UE były w tym okresie narażone na nadużycia i korupcję;

7. przypomina, że nowe wieloletnie ramy finansowe (WRF) na lata 2021–2027, w połączeniu z planem odbudowy NextGenerationEU, zapewniają UE bezprecedensowe środki finansowe w wysokości 1,8 bln EUR; podkreśla, że w celu zagwarantowania, że fundusze te przyczyniają się w jak największym stopniu do realizacji wspólnych celów Unii, wymagany jest również bezprecedensowy poziom uwagi i kontroli;

8. podkreśla potrzebę pełnej przejrzystości sprawozdawczości dotyczącej transferów i pożyczek w ramach RRF i wzywa Komisję do zapewnienia Parlamentowi pełnego dostępu do informacji;

Wykryte nieprawidłowości związane z nadużyciami finansowymi i niezwiązane z nimi

9. zauważa, że łączna liczba nieprawidłowości związanych i niezwiązanych z nadużyciami finansowymi zgłoszonych w 2020 r. wyniosła ogółem 11 755 przypadków i dotyczyła kwoty około 1,46 mld EUR; odnotowuje nowe podejście przyjęte w WRF 2021–2027, koncentrujące się na wartości dodanej UE;

10. zauważa, że liczba wykrytych nieprawidłowości zgłoszonych jako nadużycia finansowe odzwierciedla poziom wykrywania i zdolność do przewidywania potencjalnych nadużyć finansowych przez państwa członkowskie i organy Unii; przypomina, że nie jest to bezpośredni wskaźnik poziomu nadużyć finansowych mających wpływ na budżet Unii lub konkretne państwo członkowskie; zauważa, że wykrycie i zgłoszenie nieprawidłowości oznacza, że zastosowano środki naprawcze, aby chronić interesy finansowe Unii, oraz że w stosownych przypadkach wszczęto postępowanie karne;

11. odnotowuje liczbę nieprawidłowości związanych z nadużyciami finansowymi, zgłoszonych w 2020 r. (1 056 przypadków), i ich wartość finansową (około 374 mln EUR); zauważa, że liczba wykrytych nieprawidłowości związanych z nadużyciami finansowymi różni się znacznie w poszczególnych państwach członkowskich; przypomina, że dane te pokazują wyniki wysiłków państw członkowskich na rzecz zwalczania nadużyć finansowych i innych nielegalnych działań i nie powinny być interpretowane jako wskaźnik poziomu nadużyć finansowych w państwach członkowskich; wyraża zaniepokojenie z powodu różnych podejść państw członkowskich do ochrony budżetu UE w prawie karnym; wzywa Komisję, by uwzględniła te różnice między praktykami państw członkowskich i rozważyła wprowadzenie nowych środków harmonizacji;

Czwartek, 7 lipca 2022 r.

12. zauważa, że liczba przypadków zgłoszonych w 2020 r. w porównaniu ze średnią z pięciu lat (2016–2020) spadła zarówno w przypadku nieprawidłowości związanych z nadużyciami finansowymi, jak i niezwiązanych z nimi, ale mających wpływ na dochody UE, oraz że ich wartość finansowa wzrosła w przypadku nieprawidłowości związanych z nadużyciami finansowymi i spadła w przypadku nieprawidłowości niezwiązanych z nadużyciami finansowymi;
13. bierze pod uwagę fakt, że liczba nieprawidłowości niezwiązanych z nadużyciami finansowymi zarejestrowanych w 2020 r. (10 699 spraw, z czego 6 696 spraw związanych z wydatkami) była niższa niż w latach poprzednich oraz że spadek wykrywalności i zgłaszania w niektórych obszarach wydatków trudno wytłumaczyć i jest on niepokojący; zauważa, że całkowita wartość finansowa związana z tymi przypadkami wynosi około 1,09 mld EUR;
14. podkreśla, że spadek ogólnej liczby zgłoszonych nieprawidłowości nie może być sam w sobie uznawany za oznakę pozytywnych lub negatywnych zmian, lecz powinien być postrzegany w kontekście nowych pojawiających się wyzwań i należy go powiązać z nowymi sposobami zarządzania funduszami UE i ich wydatkowania;
15. zauważa, że nadużycia finansowe stają się coraz bardziej atrakcyjne dla zorganizowanych grup przestępczych⁽¹⁷⁾; ubolewa, że wiele państw członkowskich nie posiada szczegółowych przepisów umożliwiających skuteczne zwalczanie przestępczości zorganizowanej, w tym o charakterze mafijnym, która stale się rozwija, zwłaszcza w odniesieniu do działalności transgranicznej;
16. jest zdania, że przestępstwa popełnione przez urzędników państwowych mają lub mogą mieć znaczący wpływ na interesy finansowe UE, w związku z czym w państwach członkowskich potrzebne są kompleksowe i skuteczne ramy antykorupcyjne;

Dochody – nadużycia finansowe związane z zasobami własnymi

17. zauważa, że w 2020 r. jako nadużycia finansowe związane z dochodami zgłoszono 451 nieprawidłowości, o 9 % mniej niż średnia liczba przypadków zgłaszanych każdego roku w latach 2016–2020; zauważa ponadto, że związana z tym szacowana i ustalona kwota tradycyjnych zasobów własnych (108 mln EUR) w 2020 r. była o 6 % większa niż średnia kwota szacowana i ustalona za każdy rok w latach 2016–2020; zauważa, że większość przypadków zgłoszonych w 2020 r. jako nieprawidłowości związane i niezwiązane z nadużyciami mające wpływ na dochody UE dotyczy zaniżania wartości, nieprawidłowej klasyfikacji/niedokładnego opisu towarów lub przemytu; odnotowuje ponadto, że kontrole przeprowadzane przez krajowe służby ds. zwalczania nadużyć finansowych były najskuteczniejszą metodą wykrywania takich nadużyć, a także wykazały większą skuteczność w wykrywaniu nieuczciwych praktyk uchylania się od ceł niż kontrole po zwolnieniu i w czasie zwalniania towarów;
18. zwraca uwagę, że w 2020 r. stwierdzono 4 003 nieprawidłowości zgłoszone jako niezwiązane z nadużyciami finansowymi, o 9 % mniej niż średnia liczba zgłaszana co roku w latach 2016–2020, oraz że łączna szacowana i ustalona kwota tradycyjnych zasobów własnych (382 mln EUR) była o 8 % niższa od średniej szacowanej i ustalonej kwoty za każdy rok w latach 2016–2020;
19. zauważa, że według sprawozdania na temat luki w podatku VAT z 2021 r. w 2019 r. luka w podatku VAT w UE spadła do 134 mld EUR w ujęciu nominalnym (spadek o prawie 6,6 mld EUR w stosunku do 2018 r.); zauważa ponadto, że w badaniu przedstawiono jedynie szybkie szacunki dotyczące 2020 r. dla 18 państw członkowskich ze względu na znaczące zmiany w systemach podatkowych i strukturach gospodarek po wybuchu pandemii, co oznacza, że nie można jeszcze ocenić, czy luka w podatku VAT w całej UE zmniejszyła się, czy też zwiększyła w 2020 r.; zauważa, że analizy ekonometryczne potwierdziły, iż na lukę w podatku VAT wpływa grupa czynników; w ramach kontroli organów administracji podatkowej okazało się, że spośród tych czynników największe znaczenie statystyczne dla wyjaśniania rozmiaru luki w podatku VAT miały: udział wydatków na technologie informatyczne oraz stosowanie dodatkowych obowiązków informacyjnych wobec podatników;
20. stwierdza na podstawie różnic w rocznych wskaźnikach wykrywalności, że nie wszystkie organy celne państw członkowskich były w ten sam sposób dotknięte skutkami pandemii COVID-19;
21. wzywa państwa członkowskie do oceny ryzyka i niedociągnięć w ich krajowych strategiach kontroli celnej, aby poprawić elastyczność kontroli celnych i ograniczyć potencjalny wpływ nieoczekiwanych zdarzeń w przyszłości; wzywa Komisję, aby pomogła państwom członkowskim zapewnić wdrożenie jednolitych kontroli w UE;

⁽¹⁷⁾ Komunikat Komisji z dnia 14 kwietnia 2021 r. w sprawie unijnej strategii zwalczania przestępczości zorganizowanej 2021–2025 (COM(2021)0170).

Czwartek, 7 lipca 2022 r.

22. zauważa, że w 2020 r. pod względem liczby przypadków i wartości pieniężnej najbardziej dotkniętymi oszustwami i nieprawidłowościami rodzajami towarów były obuwie, tekstylia, pojazdy oraz maszyny elektryczne i sprzęt elektryczny oraz że większość przypadków dotyczyła zaniżania wartości, nieprawidłowej klasyfikacji lub błędnego opisu towarów lub przemytu;

23. odnotowuje opinię rzecznika generalnego z 9 września 2021 r. w sprawie postępowania Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) przeciwko Zjednoczonemu Królestwu w związku z domniemanym oszustwem polegającym na zaniżaniu wartości tekstyliów i obuwia importowanych z Chin przez terytorium Zjednoczonego Królestwa, w oparciu o dochodzenia przeprowadzone przez OLAF i dochodzenia przeprowadzone przez Komisję w ramach zarządzania zasobami własnymi; odnotowuje wyrok Trybunału z 8 marca 2022 r., w którym stwierdzono, że Zjednoczone Królestwo nie wypełniło swoich zobowiązań, ponieważ nie zastosowało skutecznych środków kontroli celnej i nie udostępniło Komisji właściwej kwoty tradycyjnych zasobów własnych w odniesieniu do przedmiotowego przywozu;

24. zauważa, że TSUE częściowo odrzucił obliczenia Komisji ze względu na znaczną niepewność co do dokładności kwoty zasobów własnych, którą podała Komisja; Komisja nie wykazała w wymagany prawem sposób całości tych kwot; zauważa, że TSUE zatwierdził metodę zastosowaną przez Komisję do oszacowania kwoty utraty TZW za część okresu naruszenia i stwierdził, że do Komisji należy dokonanie nowego obliczenia pozostałych należnych strat w zakresie zasobów własnych; wzywa Komisję do wyjaśnienia organowi udzielającemu absolutorium, na czym polegały błędy w obliczeniach i w jaki sposób zamierza ona naprawić błąd w obliczeniach strat zgodnie z wymaganą normą prawną, a także do poinformowania organu udzielającego absolutorium o wynikach nowych obliczeń;

25. zauważa, że w ciągu ostatnich pięciu lat roczna stopa odzysku wahała się od 52 % do 71 %, a stopa odzysku w przypadkach zgłoszonych w 2020 r. wynosi obecnie 71 %; zauważa jednak, że różnice w stopie odzysku między państwami członkowskimi mogą wynikać z czynników takich jak rodzaj nadużycia finansowego lub nieprawidłowości bądź rodzaj dłużnika; zauważa, że w 2020 r. to wciąż z Chin pochodziło najwięcej towarów, których dotyczyły nieprawidłowości związane i niezwiązane z nadużyciami finansowymi;

Nadużycia finansowe w zakresie wydatków

26. zauważa, że w 2020 r. zgłoszono 605 nieprawidłowości związanych z nadużyciami finansowymi w wydatkach, a kwota, której nieprawidłowości dotyczyły, wyniosła 266 mln EUR;

27. zauważa, że w 2020 r. zgłoszono 6 696 nieprawidłowości niezwiązanych z nadużyciami finansowymi w wydatkach;

28. zauważa, że w sprawozdaniu z ochrony interesów finansowych UE wspomniano o znaczeniu przejrzystości w odniesieniu do wykorzystania środków publicznych, ponieważ stanowi ona element odstraszący i angażuje społeczeństwo obywatelskie w poprawę zaufania; wzywa Komisję do podjęcia działań na rzecz zwiększenia przejrzystości w odniesieniu do beneficjentów, w tym wykonawców, podwykonawców i rzeczywistych beneficjentów funduszy UE; wzywa państwa członkowskie, by zwiększyły również przejrzystość w odniesieniu do wykorzystania funduszy UE, zwłaszcza w zakresie zamówień nadzwyczajnych, ponieważ osiem państw członkowskich poinformowało, że nadal tego nie zrobiło;

29. zauważa, że jeśli chodzi o wspólną politykę rolną (WPR), w latach 2016–2020 wykrywanie nadużyć finansowych koncentrowało się w niewielkiej liczbie państw członkowskich i że nie było poparte podobnym poziomem płatności dla tych państw członkowskich z budżetu WPR; zauważa ponadto, że większość nieprawidłowości związanych z nadużyciami finansowymi i dotyczących wsparcia dla rolnictwa polegała na wykorzystywaniu fałszywych dokumentów lub fałszywych wniosków o pomoc, a ich liczba pozostawała w dużej mierze na stałym poziomie; zauważa również, że w stosunku do płatności ogółem otrzymanych przez państwa członkowskie część budżetu przeznaczona na rozwój obszarów wiejskich była bardziej narażona na nadużycia niż część przeznaczona na wsparcie dla rolnictwa, z wyjątkiem środków rynkowych, wobec których przypadki nadużyć finansowych były liczniejsze niż wobec środków przeznaczonych na rozwój obszarów wiejskich; zauważa, że jeśli chodzi o rozwój obszarów wiejskich, główną oszukańczą praktyką było fałszowanie dokumentów; podkreśla, że należy przeprowadzić więcej dochodzeń i wprowadzić dalsze odpowiednie środki przeciwko wykorzystywaniu funduszy UE w działalności związanej z rolnictwem przez przedsiębiorstwa, które nie respektują przepisów prawa pracy lub podstawowych praw pracowników, o czym świadczy sytuacja pracowników w rolnictwie, zwłaszcza podczas pandemii COVID-19; jest zaniepokojony faktem, że zgłaszanie nadużyć finansowych związanych z rozwojem obszarów wiejskich w latach 2014–2020 rozpoczęło się powoli, co może wskazywać na niewystarczające wysiłki na rzecz wykrywania podejmowane w państwach członkowskich UE;

Czwartek, 7 lipca 2022 r.

30. zauważa, że w latach 2016–2020 wzrosła liczba zgłoszonych nieprawidłowości związanych z Funduszem Spójności, Europejskim Funduszem Rozwoju Regionalnego, Europejskim Funduszem Społecznym i funduszami rybackimi na okres programowania 2014–2020; podkreśla jednak, że w przypadku wszystkich funduszy, w szczególności Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, jeśli chodzi o nieprawidłowości niezwiązane z nadużyciami finansowymi, wzrost ten był ograniczony, co wskazuje na wyjątkowy spadek liczby wykrytych nieprawidłowości (i związanych z nimi kwot finansowych) w porównaniu a poprzednim okresem programowania; zauważa ponadto, że w odniesieniu do okresu programowania 2007–2013 liczba nieprawidłowości związanych i niezwiązanych z nadużyciami finansowymi zmniejszyła się w przypadku Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i funduszy rybackich, zgodnie z cyklem wdrażania; odnotowuje, że między dwoma okresami programowania zmieniło się wiele przepisów wykonawczych;

31. jest zdania, że przedsiębiorstwa i organizacje, które włączają do swoich struktur własnościowych spółki i organizacje offshore, powinny zostać wykluczone z korzystania z funduszy UE;

32. przypomina, że pełna przejrzystość sprawozdawczości dotyczącej wydatków ma zasadnicze znaczenie przede wszystkim w przedsięwzięciach infrastrukturalnych finansowanych bezpośrednio przez fundusze lub instrumenty finansowe UE; wzywa Komisję do zapewnienia obywatelom Unii pełnego dostępu do informacji o współfinansowanych projektach;

Wymiar zewnętrzny ochrony interesów finansowych UE

33. jest zdania, że instytucje i organy UE powinny położyć większy nacisk na środki wydatkowane w państwach niebędących członkami UE, aby sprawdzić, czy środki te są wydawane zgodnie z przepisami i bez nadużyć finansowych lub korupcji, oraz potwierdzić, czy przyczyniają się one do osiągnięcia celów polityki rozwojowej i zewnętrznej Unii; zaleca, by zawiesić wsparcie budżetowe w państwach trzecich, gdzie władze ewidentnie nie podejmują rzeczywistych działań w celu zwalczania powszechnej korupcji, a jednocześnie zapewniać przekazywanie pomocy ludności cywilnej alternatywnymi kanałami;

34. zauważa, że do końca 2020 r. wydatki UE na współpracę na rzecz rozwoju były rozłożone na kilka funduszy oraz że nowy Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej (ISWMR) skupia wszystkie wcześniejsze opcje finansowania w jeden instrument zarówno w ramach budżetu rocznego, jak i WRF na lata 2021–2027; zwraca uwagę, że całkowity przydział ISWMR na lata 2021–2027 wynosi 79,5 mld EUR; zaleca włączenie podejścia antykorupcyjnego do instrumentów działań zewnętrznych UE, w tym do ISWMR, Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej (IPA) oraz funduszy powierniczych UE; wzywa do nadania walce z korupcją wyższego priorytetu w negocjacjach przedakcesyjnych i do określenia szeregu kryteriów z silnymi ramami warunkowości oraz do skupienia się na budowaniu zdolności, na przykład za pośrednictwem wyspecjalizowanych organów antykorupcyjnych;

35. ubolewa nad tym, że zgodnie ze specjalnym sprawozdaniem Europejskiego Trybunału Obrachunkowego nr 01/2022 700 mln EUR wsparcia finansowego zapewnionego przez UE na poprawę sytuacji w zakresie praworządności na Bałkanach Zachodnich w latach 2014–2020 miało niewielki wpływ na podstawowe reformy; wzywa Komisję do wysłania wyraźnych sygnałów tym krajom kandydującym, w których pogorszenie standardów praworządności uniemożliwia lub opóźnia ich przystąpienie do UE;

36. apeluje, aby we wszystkich umowach handlowych i inwestycyjnych między UE a państwami trzecimi umieszczać solidne i obowiązkowe warunki i postanowienia dotyczące przejrzystości oraz wiążące i możliwe do egzekwowania klauzule antykorupcyjne; zaleca, aby w przypadku poważnych aktów korupcji w ostateczności UE nakładała sankcje lub zawieszala umowy;

37. wzywa do monitorowania ryzyka korupcji związanego z prowadzonymi przez autorytarne państwa trzecie projektami budowlanymi i inwestycyjnymi na dużą skalę realizowanymi w państwach członkowskich, ze szczególnym uwzględnieniem przejrzystości tych projektów, które często budzą obawy związane z nieprzejrzystym finansowaniem lub ryzykiem fiskalnym;

38. uważa, że Parlament powinien być w pełni zaangażowany w wydawanie wszelkich dotacji, pożyczek i innej pomocy finansowej, którą UE przekazuje Ukrainie;

Czwartek, 7 lipca 2022 r.

Cyfryzacja jako sposób ochrony interesów finansowych UE

39. apeluje o zwiększenie stopnia cyfryzacji, interoperacyjności porównywalnych systemów danych oraz harmonizacji sprawozdawczości, monitorowania i kontroli w UE; wzywa Komisję, by zbadała możliwości wykorzystania sztucznej inteligencji do ochrony interesów finansowych UE, i w tym celu ponawia swój apel do Komisji i państw członkowskich o ujednoczenie definicji, aby uzyskać porównywalne dane w całej UE; jest zdania, że wszystkie organy UE działające w dziedzinie ochrony interesów finansowych UE, w tym OLAF, EPPO, Eurojust, Europol i Trybunał Obrachunkowy, powinny mieć bezpośredni i terminowy dostęp do systemów danych, takich jak ARACHNE oraz system wczesnego wykrywania i wykluczania (EDES);

40. uważa, że stosowanie narzędzia oceny ryzyka ARACHNE w WRF 2021–2027 i w planie odbudowy NextGenerationEU, zwłaszcza we wdrażaniu RRF, powinno jak najszybciej stać się obowiązkowe; sugeruje, że ARACHNE należy wskazać jako jedno z głównych narzędzi wspierających krajowe strategie zwalczania nadużyć finansowych, które państwa członkowskie mają przyjąć w celu lepszego zintegrowania architektury zwalczania nadużyć finansowych; przypomina uwagi przedstawione przez Parlament w rezolucji z 24 listopada 2021 r.⁽¹⁸⁾ w sprawie przeglądu rozporządzenia finansowego i ponawia swój pilny apel do Komisji o ustanowienie ogólnounijnego, obowiązkowego, zintegrowanego i interoperacyjnego systemu opartego m.in. na istniejących narzędziach, takich jak ARACHNE oraz EDES; przypomina, że system ten musi zawierać informacje na temat wszystkich współfinansowanych przez UE projektów, beneficjentów i rzeczywistych beneficjentów oraz umożliwiać sumowanie wszystkich poszczególnych kwot powiązanych z tym samym beneficjentem lub rzeczywistym beneficjentem; wzywa ponadto Komisję do przeprowadzenia oceny powodów, dla których państwa członkowskie nie przyjęły w pełni i nie stosują systemu ARACHNE, oraz do poinformowania o nich Parlamentu; uważa, że uczynienie systemu bardziej przyjaznym dla użytkownika mogłoby zachęcić organy krajowe do jego przyjęcia i stosowania;

41. wzywa Komisję, by podczas przeglądu rozporządzenia finansowego rozszerzyła zakres systemu wczesnego wykrywania i wykluczania, tak by miał on zastosowanie do funduszy objętych zarządzaniem dzielonym⁽¹⁹⁾;

42. wzywa Komisję do dalszego dostarczania państwom członkowskim pełnych informacji na temat wydatków bezpośrednich, np. za pomocą systemu przejrzystości finansowej, w szczególności w ramach RRF, co pomoże również uniknąć podwójnego finansowania;

Strategia Komisji w zakresie zwalczania nadużyć finansowych (2019 r.)

43. zauważa, że do czerwca 2021 r. wdrożono dwie trzecie zaplanowanych działań związanych z realizacją strategii Komisji w zakresie zwalczania nadużyć finansowych z 2019 r., a pozostała jedna trzecia jest w trakcie wdrażania; wzywa Komisję, by przedstawiła informacje dotyczące wdrażania pozostałych działań; zauważa ponadto, że poczyniono znaczne postępy w zakresie szeregu działań mających na celu zwiększenie koordynacji i współpracy między służbami Komisji oraz wyposażenie Komisji w bardziej skuteczny system nadzoru nad nadużyciami finansowymi; zauważa, że monitorowanie działań następczych w związku z zaleceniami OLAF stało się bardziej skuteczne w 2020 r. dzięki uwzględnieniu około 1 400 zaleceń finansowych wydanych od stycznia 2012 r. do czerwca 2019 r.;

44. jest świadomy, że nowa strategia Komisji w zakresie zwalczania nadużyć finansowych (CAFS) przyjęta w 2019 r. wymaga wzmożonej analizy strategicznej danych dotyczących nadużyć finansowych oraz określenia odpowiednich i wiarygodnych wskaźników w celu skutecznego zwalczania nadużyć finansowych; przypomina wnioski zawarte w sprawozdaniu specjalnym Europejskiego Trybunału Obrachunkowego nr 01/2019 zatytułowanym „Zwalczanie nadużyć finansowych w wydatkowaniu środków UE – konieczne jest podjęcie działań”, w którym wskazuje się, że Komisja nie posiada kompleksowych i umożliwiających porównania danych na temat poziomów wykrytych nadużyć finansowych w wydatkowaniu środków unijnych;

45. wyraża ubolewanie, że w pierwszych latach wdrażania strategii Komisji w zakresie zwalczania nadużyć finansowych państwom członkowskim udzielono niewielkiego wsparcia, co zostało również podkreślone przez niektóre delegacje podczas debat w Radzie; przypomina, że aby działania dochodzeniowe prowadzone przez OLAF oraz Prokuraturę

⁽¹⁸⁾ Dz.U. C 224 z 8.6.2022, s. 37.

⁽¹⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii (Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1).

Czwartek, 7 lipca 2022 r.

Europejską, która rozpoczęła już działalność, stały się jeszcze bardziej skuteczne, niezbędne są kompleksowe i umożliwiające porównania dane dotyczące skali, charakteru i przyczyn nadużyć finansowych; przypomina, że państwa członkowskie są w pierwszej kolejności odpowiedzialne za zarządzanie około 80 % budżetu wydatków oraz za pobór prawie wszystkich przychodów; podkreśla, że państwa członkowskie odgrywają zatem ważną rolę w ochronie interesów finansowych UE, przy czym kluczową znaczenie mają krajowe strategie zwalczania nadużyć finansowych, których określenie powinno być priorytetem we wszystkich państwach członkowskich;

46. podkreśla, że system umożliwiający wymianę informacji między właściwymi organami ułatwiłby krzyżową kontrolę zapisów księgowych dotyczących transakcji między co najmniej dwoma państwami członkowskimi, by zapobiegać transgranicznym nadużyciom finansowym w odniesieniu do funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, a tym samym zapewnić horyzontalne i całościowe podejście do ochrony interesów finansowych państw członkowskich;

Szczebel państw członkowskich – krajowe strategie zwalczania nadużyć finansowych i jednostki koordynujące zwalczanie nadużyć finansowych

47. zauważa z zaniepokojeniem, że do końca 2020 r. jedynie 14 państw członkowskich zgłosiło przyjęcie krajowej strategii zwalczania nadużyć finansowych (w 2019 r. – 10); pięć innych państw rozważało przyjęcie lub przygotowanie krajowych strategii zwalczania nadużyć finansowych; zauważa jednak, że strategie te różnią się zakresem i szczegółowością, a niektóre z nich wymagają aktualizacji; wyraża ponadto zaniepokojenie faktem, że osiem państw członkowskich nie rozpoczęło jeszcze prac nad opracowaniem krajowych strategii zwalczania nadużyć finansowych; apeluje, aby więcej państw członkowskich przyjęło krajową strategię zwalczania nadużyć finansowych i poinformowało o tym Komisję; wzywa Komisję do zapewnienia państwom członkowskim konkretnego wsparcia i doradztwa w postaci wytycznych dotyczących sporządzania krajowych strategii zwalczania nadużyć finansowych oraz usług doradczych w zakresie tworzenia i funkcjonowania jednostek koordynujących zwalczanie nadużyć finansowych, a także ponawia swój apel o przeprowadzenie analiz dotyczących przyjętych krajowych strategii zwalczania nadużyć finansowych oraz przyczyn, dla których niektóre państwa członkowskie nie przyjęły tych strategii;

48. podkreśla znaczenie lepiej skoordynowanych, całościowych wysiłków na rzecz zwalczania nadużyć finansowych w państwach członkowskich, przy czym należy zaktualizować krajowe strategie zwalczania nadużyć finansowych, aby sprostać nowym zagrożeniom, jakie stwarzają większe kwoty funduszy UE, w tym w ramach WRF 2021–2027 i Next Generation EU, a także pandemia COVID-19; wzywa Komisję, by oceniła przyjęte krajowe strategie zwalczania nadużyć finansowych, zbadała, dlaczego państwa członkowskie zwlekają z ich przyjęciem, oraz by skłoniła pozostałe państwa członkowskie do ich przyjęcia;

49. przypomina, że jednostki koordynujące zwalczanie nadużyć finansowych powinny ułatwiać skuteczną współpracę i wymianę informacji z OLAF; ubolewa jednak, że tylko niektóre państwa członkowskie skutecznie koordynują walkę z nadużyciami finansowymi i korupcją mającymi wpływ na interesy finansowe UE;

50. wyraża uznanie dla OLAF za jego cenny wkład w ochronę interesów finansowych UE; podkreśla, że OLAF stale boryka się z niedoborem personelu i środków finansowych;

OLAF i EPPO

51. z zadowoleniem przyjmuje zmienione rozporządzenie w sprawie OLAF, które zostało przyjęte w grudniu 2020 r. i weszło w życie 17 stycznia 2021 r. i które zaostrza narzędzia dochodzeniowe do zwalczania nadużyć finansowych na szkodę budżetu UE przez określenie jaśniejszych zasad i uregulowanie współpracy między EPPO a OLAF; odnotowuje wewnętrzną reorganizację OLAF w czerwcu 2020 r.; zwraca się do EPPO i OLAF o unikanie powielania pracy i wszelkich opóźnień w postępowaniach; jest zdania, że OLAF i EPPO powinny wzajemnie uzupełniać się w swoich pracach i koncentrować dochodzenia na tych dziedzinach, w których druga instytucja nie ma kompetencji;

52. podkreśla, jak ważne jest, by OLAF przestrzegał najwyższych standardów w dochodzeniach i w pełni przestrzegał wszystkich wymogów w zakresie praworządności;

53. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w art. 9a zmienionego rozporządzenia w sprawie OLAF przewidziano powołanie kontrolera gwarancji proceduralnych, odpowiedzialnego za monitorowanie przestrzegania przez OLAF gwarancji proceduralnych i rozpatrywanie skarg zainteresowanych osób; zauważa, że kontroler gwarancji proceduralnych nie został jeszcze wyznaczony; jest bardzo zaniepokojony skargami osób objętych dochodzeniami OLAF, dotyczącymi naruszeń ich praw, ponieważ naruszenia te ograniczają ich zdolność do obrony przed stawianymi im zarzutami; wzywa OLAF i kontrolera gwarancji proceduralnych do zapewnienia pełnego poszanowania praw procesowych zainteresowanych osób;

Czwartek, 7 lipca 2022 r.

54. wyraża zaniepokojenie spadkiem liczby aktów oskarżenia w sprawach zgłoszonych państwom członkowskim przez OLAF z 53 % w latach 2007–2014 do 37 % w okresie 2016–2020; wzywa władze państw członkowskich, by ściśle współpracowały z OLAF i dokładnie analizowały przekazane sprawozdania z dochodzeń i zalecenia sądowe oraz wszczywały postępowania karne wszędzie tam, gdzie jest to konieczne, by zapewnić odzyskanie niewłaściwie wykorzystanych funduszy UE; zachęca OLAF, by dokonał przeglądu swojej wcześniej analizy dotyczącej powodów niskiej liczby aktów oskarżenia i by zastosował się do zaleceń Komitetu Nadzoru zawartych w opinii nr 1/2021, takich jak przegląd obecnego systemu procedur monitorowania i bardziej terminowa współpraca z krajowymi organami sądowymi; wzywa OLAF, by regularnie śledził działania następcze wobec wydanych przez siebie zaleceń sądowych i uwzględnił dane na ten temat w swoim sprawozdaniu rocznym;

55. jest zdania, że OLAF powinien również obserwować działania następcze wobec swoich zaleceń finansowych, aby porównać je z kwotami odzyskanymi przez Komisję w zakończonych procedurach oraz przyczynić się do ogólnego monitorowania procesu odzyskiwania środków;

56. zauważa, że OLAF uruchomił program Herkules III w celu wzmocnienia zdolności operacyjnych krajowych i regionalnych organów ds. zwalczania nadużyć finansowych w dziedzinie działań szkoleniowych i wsparcia informatycznego do 2020 r.; zauważa, że ocenę programu Herkules III zakończono pod koniec 2021 r. i stwierdzono, że program jest bardzo istotny i skuteczny, jeśli chodzi o ochronę interesów finansowych UE, ponieważ z powodzeniem osiągnął swoje cele ogólne, szczegółowe i operacyjne; zauważa, że program Herkules III został zastąpiony unijnym programem zwalczania nadużyć finansowych na okres obowiązywania WRF 2021–2027;

57. uznaje zasadę poufności dochodzeń prowadzonych przez OLAF; jest jednak zdania, że – tak jak uznał TSUE w sprawie T-517/19 – istnieje nadrzędny interes publiczny i że obywatele UE mają również prawo dostępu do sprawozdań i zaleceń dotyczących zamkniętych dochodzeń OLAF i krajowych procedur następczych; zwraca się zatem do OLAF o ustanowienie mechanizmu publikacji sprawozdań i zaleceń, w przypadku których nie ma już uzasadnionego powodu do zachowania zasady poufności;

58. odnotowuje porozumienie robocze podpisane 3 września 2021 r. w sprawie ramowej współpracy między EPPO a Trybunałem Obrachunkowym; odnotowuje ponadto porozumienia administracyjne podpisane w 2019 r. między OLAF a Trybunałem Obrachunkowym;

59. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że EPPO rozpoczęła działalność 1 czerwca 2021 r.; z zadowoleniem przyjmuje jej pierwsze sprawozdanie roczne; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że EPPO wszczęła 576 postępowań przygotowawczych, odkąd rozpoczęła działalność, i wystąpiła o zajęcie łącznie kwoty 154,3 mln EUR oraz że udzielono zgody na zajęcie 147 mln EUR z tej kwoty; jest zaniepokojony szacunkami EPPO, zgodnie z którymi łączna wartość szkód spowodowanych przez nadużycia finansowe i korupcję wynosi 5,4 mld EUR; wyraża głębokie ubolewanie, że pięć państw członkowskich – Polska, Węgry (dwóch największych beneficjentów funduszy UE), Szwecja, Dania i Irlandia – nie przystąpiło do EPPO; wzywa te państwa członkowskie do jak najszybszego przystąpienia do Prokuratury Europejskiej; wyraża zaniepokojenie faktem, że Polska odmawia jakiegokolwiek współpracy z EPPO, chociaż spośród państw, które nie przystąpiły do EPPO, największa liczba postępowań przygotowawczych dotyczy właśnie jej obywateli; wzywa państwa członkowskie, które nie przystąpiły do EPPO, do podpisania umów o współpracy z EPPO; jest zdania, że brak współpracy państw członkowskich z EPPO ma bezpośredni wpływ na ochronę interesów finansowych UE; wzywa Komisję do zachęcania do uczestnictwa w EPPO za pomocą środków pozytywnych;

60. z zadowoleniem przyjmuje wspólne działania OLAF i Europolu zmierzające do oceny zagrożeń i słabości instrumentu RRF; z zadowoleniem przyjmuje porozumienie robocze między OLAF a Europolem, które weszło w życie 9 października 2020 r., a także porozumienie między Europolem a EPPO, które weszło w życie 19 stycznia 2021 r.;

61. podkreśla rolę EPPO w nowej infrastrukturze zwalczania nadużyć finansowych; odnotowuje ponadto porozumienia robocze uzgodnione w 2020 r. i podpisane w lipcu 2021 r. między EPPO a OLAF, zwłaszcza w odniesieniu do wymiany informacji, zarządzania sprawami i współpracy operacyjnej;

Czwartek, 7 lipca 2022 r.

62. zauważa, że w lipcu 2020 r. Rada mianowała 22 prokuratorów europejskich; przypomina, że EPPO ma ściśle współpracować z krajowymi organami ścigania oraz że pełni funkcję prokuratora we właściwych sądach uczestniczących państw członkowskich, a jednocześnie ściśle współpracuje z agencjami i organami UE, takimi jak Eurojust, Europol i OLAF; zauważa, że to szczególne stanowisko ma umożliwić EPPO korzystanie z istniejących doświadczeń i najlepszych praktyk na szczeblu krajowym i unijnym; oczekuje, że Komisja należycie uwzględni ponowną ocenę potrzeb kadrowych EPPO w oparciu o obciążenie pracą oraz wdroży niezbędne korekty finansowe w celu zagwarantowania skuteczności i wydajności operacyjnej EPPO;

63. odnotowuje uwagi i oceny Europejskiego Prokuratora Generalnego dotyczące potrzeby zmiany rozporządzenia w sprawie EPPO; wzywa Komisję do zaangażowania się w dyskusję z EPPO w celu określenia koniecznych usprawnień służących zwiększeniu jej skuteczności operacyjnej; zwraca się do Komisji o złożenie Parlamentowi sprawozdania zgodnie z art. 119 ust. 1 tego rozporządzenia;

64. podkreśla, że trzeba utworzyć stanowisko unijnego prokuratora ds. przestępstw przeciwko środowisku, poprzez rozszerzenie mandatu Prokuratury Europejskiej zgodnie z art. 86 ust. 4 TFUE, aby poprawić wdrażanie i egzekwowanie przepisów UE dotyczących ochrony środowiska, zwalczając poważne przestępstwa przeciwko środowisku o wymiarze transgranicznym i chronić budżet UE; podkreśla potrzebę zwiększenia budżetu i liczby personelu Prokuratury Europejskiej w celu zapewnienia jej zdolności do skutecznego wypełniania jej roli we wszystkich obszarach jej kompetencji;

65. zwraca uwagę na rolę jednostek koordynujących zwalczanie nadużyć finansowych w koordynowaniu na szczeblu państw członkowskich obowiązków i działań legislacyjnych, administracyjnych i dochodzeniowych związanych z ochroną interesów finansowych UE oraz w zapewnianiu współpracy z OLAF;

66. z zadowoleniem przyjmuje operację Sentinel uruchomioną przez Europol, która ma koncentrować się na proaktywnej wymianie danych wywiadowczych, wymianie informacji i wspieraniu koordynacji operacji mających na celu zwalczanie nadużyć na szkodę unijnych funduszy odbudowy związanych z COVID-19, ponieważ celem operacji jest mapowanie słabych punktów nieodłącznie związanych z krajowymi systemami przydziału, wykrywanie schematów nadużyć finansowych skierowanych przeciwko systemowi przydziału środków finansowych oraz wspieranie dochodzeń o wysokim priorytecie w odniesieniu do celów o dużej wartości; z zadowoleniem przyjmuje zaangażowanie EPPO i OLAF oraz 21 państw członkowskich UE; wyraża zaniepokojenie faktem, że w operacji nie uczestniczą państwa członkowskie, które są głównymi beneficjentami Funduszu Spójności, między innymi Polska, Węgry i Bułgaria; wzywa wszystkie państwa członkowskie do przyłączenia się do tej operacji; wzywa ponadto państwa członkowskie, by ściśle współpracowały ze sobą oraz z organami UE, aby umożliwić podejmowanie działań przeciwko nadużyciom finansowym, które dotyczą kilku krajów;

67. apeluje do OLAF, EPPO, Europolu, wyznaczonych w przepisach krajowych jednostek koordynujących zwalczanie nadużyć finansowych oraz innych odpowiedzialnych agencji unijnych i krajowych o dalsze rozszerzenie wymiany informacji, zapewnianie sobie wzajemnego wsparcia i dążenie do komplementarności działań operacyjnych zgodnie z ustalonymi porozumieniami roboczymi i przepisami; podkreśla, że istniejąca złożona struktura zwalczania nadużyć finansowych wymaga ścisłej współpracy między różnymi podmiotami na szczeblu unijnym i krajowym; podkreśla, że zapobieganie nadużyciom finansowym, korupcji i innym nielegalnym działaniom oraz ich zwalczanie wymaga podjęcia większych wysiłków, w tym ściślejszej współpracy z władzami krajowymi, między państwami członkowskimi i na szczeblu UE;

Praworządność i walka z korupcją

68. wyraża zadowolenie z powodu przyjęcia rozporządzenia (UE, Euratom) 2020/2092 w sprawie ogólnego systemu warunkowości służącego ochronie budżetu Unii; przypomina, że weszło ono w życie z dniem 1 stycznia 2021 r. i ma zastosowanie od tego dnia; z zadowoleniem przyjmuje wyroki TSUE z 16 lutego 2022 r. dotyczące skarg wniesionych przez Węgry i Polskę na mechanizm warunkowości, a także jego wnioski potwierdzające, że UE rzeczywiście posiada kompetencje w zakresie praworządności w państwach członkowskich i że mechanizm warunkowości w zakresie praworządności jest jak najbardziej zgodny z prawem UE;

69. jest zdania, że nadeszła pora, aby Komisja wypełniła swoje obowiązki strażniczki traktatów i zajęła się trwającymi naruszeniami zasad praworządności w kilku państwach członkowskich, zwłaszcza w Polsce i na Węgrzech, jako że te naruszenia stanowią poważne zagrożenie dla interesów finansowych Unii, ponieważ przestrzeganie tych zasad jest warunkiem wstępnym należytego zarządzania finansami w ogóle oraz skutecznego i efektywnego zarządzania funduszami UE; z zadowoleniem przyjmuje zapowiedź Komisji dotyczącą zastosowania mechanizmu warunkowości w zakresie

Czwartek, 7 lipca 2022 r.

praworządności przez wysłanie Węgrom pisemnego powiadomienia na podstawie art. 6 ust. 1 rozporządzenia (UE, Euratom) 2020/2092: jest zdania, że praworządność jest pojęciem uniwersalnym oraz że Komisja powinna rozważyć zastosowanie mechanizmu warunkowości w zakresie praworządności wobec wszystkich – bez wyjątku – państw członkowskich, które nie respektują praworządności; ostrzega, że opóźnienie może już teraz mieć szkodliwy wpływ na interesy finansowe UE i stan praworządności w niektórych państwach członkowskich;

70. wzywa Komisję do uwzględnienia rezolucji Parlamentu dotyczących naruszania praworządności przez rządy Polski i Węgier; wzywa te rządy do pełnej współpracy z Komisją i spełnienia warunków wymaganych do uwolnienia funduszy; jest zdania, że jeżeli te państwa członkowskie nie spełnią tych warunków, Komisja powinna tymczasowo i bezpośrednio zarządzać funduszami UE za pośrednictwem samorządów lokalnych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego;

71. przypomina, że warunkiem wstępnym uzyskania dostępu do funduszy jest przestrzeganie zasady praworządności i art. 2 TUE, że mechanizm warunkowości w zakresie praworządności ma pełne zastosowanie do RRF oraz że w ramach RRF nie powinny być finansowane żadne środki, które są sprzeczne z wartościami UE zapisanymi w art. 2 TUE;

72. podkreśla, że nie można dokonywać żadnych płatności na rzecz Polski w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności do czasu pełnego wdrożenia wszystkich odnośnych wyroków TSUE i Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz do czasu uznania przez władze krajowe pierwszeństwa prawa UE;

73. wzywa Komisję do dopilnowania, aby w celu zwiększenia przejrzystości Parlament był w pełni informowany o wszystkich negocjacjach między Komisją a organami krajowymi, a także do niezwłocznego informowania Parlamentu o wszelkich istotnych wydarzeniach;

74. wzywa Komisję do wykorzystania wszystkich dostępnych jej narzędzi, aby zapewnić respektowanie wartości zapisanych w art. 2 TUE oraz nadrzędności prawa UE; podkreśla, że Komisja i Rada ponoszą odpowiedzialność polityczną przed Parlamentem za swoje działania;

75. uznaje wszelkie wysiłki podejmowane zwłaszcza przez państwa członkowskie sąsiadujące z Ukrainą w celu przyjęcia osób uciekających przed wojną w tym kraju; jest zdania, że UE ma obowiązek pomagać państwom członkowskim w radzeniu sobie z tymi wyjątkowymi obciążeniami; przypomina jednak, że nie można dokonać płatności, jeżeli państwo członkowskie odmawia zastosowania się do orzeczeń TSUE i uznania pierwszeństwa prawa UE; podkreśla, że Parlament musi być w pełni informowany o wszystkich przydziałach środków na te cele oraz o wykorzystaniu funduszy UE na pomoc uchodźcom ukraińskim w państwach członkowskich będących beneficjentami;

76. dostrzega znaczenie rocznego sprawozdania na temat praworządności oraz fakt, że walka z korupcją stanowi integralną część sprawozdania; jest jednak zdania, że nie może ono zastąpić sprawozdania ze zwalczania korupcji; z zadowoleniem przyjmuje zamiar Komisji, by zamieścić w sprawozdaniu na temat praworządności konkretne zalecenia dla państw członkowskich; jest zdania, że Komisja powinna rozważyć ustanowienie wskaźnika korupcji opartego na ścisłych i łatwych do zastosowania kryteriach, a także powinna zastanowić się nad wynikami państw członkowskich w zakresie walki z korupcją oraz uwzględnić swoje ustalenia w rozdziale dotyczącym

77. wyraża poważne zaniepokojenie z powodu ustaleń zawartych w sprawozdaniu na temat praworządności z 2020 r., w którym podkreślono obawy dotyczące skuteczności dochodzeń, ścigania i orzekania w sprawach dotyczących korupcji, w tym korupcji na wysokim szczeblu, w kilku państwach członkowskich; domaga się systematycznego ścigania korupcji na wysokim szczeblu;

78. podkreśla szkodliwy wpływ korupcji na prawa obywateli; w związku z tym ponownie zaleca, by UE dołączyła do Grupy Państw przeciwko Korupcji, mając na uwadze szczególny charakter EU, jej instytucji i prawa unijnego; wzywa Komisję do przedstawienia ewentualnego planu na rzecz członkostwa w ramach art. 83 TFUE i w powiązaniu z art. 218 TFUE; ponownie wzywa ponadto Komisję do przedstawienia planu utworzenia wewnętrznego mechanizmu oceny korupcji dla instytucji UE;

79. wzywa Komisję do zapewnienia dziennikarzom śledczym takiej samej ochrony prawnej, jaka przysługuje sygnalistom;

Czwartek, 7 lipca 2022 r.

80. uznaje kluczową rolę pluralizmu mediów i dziennikarzy w ochronie interesów finansowych Unii poprzez wykrywanie nadużyć finansowych i korupcji; wzywa państwa członkowskie do zapewnienia ich ochrony i ochrony ich źródeł; zachęca do szybkiego przyjęcia i wdrożenia dyrektywy w sprawie przeciwdziałania SLAPP); wzywa Komisję i państwa członkowskie do zwalczania wszelkiego rodzaju nielegalnego wykorzystywania oprogramowania szpiegującego i oprogramowania do hakowania, takiego jak Pegasus czy Predator; uważa, że przejrzystość jest najlepszym sposobem zwalczania nadużyć finansowych i korupcji;

81. zwraca uwagę na konieczność uzależnienia pożyczek bezpośrednich i pośrednich od opublikowania danych podatkowych i księgowych w podziale na kraje oraz od ujawniania informacji o własności rzeczywistej przez beneficjentów i instytucje pośrednictwa finansowego uczestniczące w finansowaniu;

82. uważa, że należy przewidzieć zwrot środków w udowodnionych przypadkach korupcji lub nadużycia finansowego;

Unijna architektura zwalczania nadużyć finansowych i roczne sprawozdania Komisji

83. uważa, że finansowanie UE wkroczyło w nową erę wraz z przyjęciem planu odbudowy NextGenerationEU, co stawia dodatkowe wyzwania przed unijną architekturą zwalczania nadużyć finansowych; w związku z tym jest przekonany, że architekturę zwalczania nadużyć finansowych należy rozbudowywać; podkreśla, że OLAF, EPPO, Europol i Eurojust borykają się z niedoborem personelu i środków finansowych; zauważa, że Europol i Eurojust są szczególnie przeciążone w świetle nowo przyjętych mandatów i ogólnounijnych operacji ukierunkowanych na mienie pochodzące z działalności przestępczej w związku z rosyjską inwazją na Ukrainę; przypomina Komisji i Radzie, że każde euro wydane na monitorowanie i dochodzenia wraca do budżetu UE;

84. z zadowoleniem przyjmuje Forum na rzecz Egzekwowania Prawa w odniesieniu do Next Generation EU (NGEU-LEF), wspólną inicjatywę Europolu i Włoch, która skupia Europol, EPPO, OLAF, Eurojust, Agencję Unii Europejskiej ds. Szkolenia w Dziedzinie Ścigania i państwa członkowskie w celu znalezienia wspólnego sposobu na zapobieganie zagrożeniom dla funduszy NextGenerationEU i interesów finansowych UE oraz przeciwdziałanie tym zagrożeniom;

85. popiera apel Komisji o „europejską wizję” we współpracy między organami UE a władzami krajowymi oraz w koordynacji działań tych instytucji; uważa, że potrzebne jest bardziej ustrukturyzowane i całościowe podejście pozwalające na unikanie powielania, na udostępnianie i wymianę informacji oraz na ułatwianie integracji kilku istniejących warstw architektury zwalczania nadużyć finansowych i osiągnięcie wyniku przewyższającego sumę jej elementów;

86. zwraca się do Komisji o zbadanie nowych sposobów na to, by roczne sprawozdanie z ochrony interesów finansowych UE, wraz z innymi sprawozdaniami rocznymi i źródłami informacji, zapewniało kompleksową analizę, przez pogłębienie i promowanie dialogu między Europolem, Eurojustem i EPPO oraz przez identyfikowanie tendencji w zakresie nieprawidłowości związanych z nadużyciami finansowymi i nieprawidłowości niezwiązanych z nadużyciami finansowymi, wykrywanie słabych punktów i zdobywanie przydatnych doświadczeń w celu usprawnienia przyjmowania środków w zakresie odporności na nadużycia finansowe przez wszystkie zainteresowane strony;

87. zwraca uwagę, że potrzebne jest specjalne roczne sprawozdanie Komisji dotyczące analizy i stanu ogólnej infrastruktury zwalczania nadużyć finansowych, zawierające ocenę m.in. poziomu interoperacyjności podmiotów UE w walce z nadużyciami finansowymi oraz omówienie ewentualnych powiązań z europejskimi semestrami i sprawozdaniami krajowymi, sprawozdaniem ze zwalczania korupcji oraz stosowaniem mechanizmu warunkowości związanego z praworządnością;

88. podkreśla, że aby skutecznie zwalczać korupcję, unikać nielegalnego lobbingu i efektu „drzwi obrotowych” oraz chronić interesy finansowe UE, Komisja powinna przyjąć całościowe, spójne, systematyczne i konsekwentne podejście poprzez opracowanie lepszych przepisów dotyczących przejrzystości, niezgodności i konfliktów interesów, a także wzmocnienia mechanizmów kontroli wewnętrznej; podkreśla, że większa przejrzystość dotycząca beneficjentów funduszy unijnych i krajowych będzie miała również istotne znaczenia w nowym i pełnym wyzwaniu kontekście międzynarodowym;

Czwartek, 7 lipca 2022 r.

89. ponownie zwraca uwagę na niezadowalający poziom analiz przedstawionych w załącznikach do sprawozdania z ochrony interesów finansowych UE, odnoszących się do przypadków konfliktu interesów; wzywa Komisję do zaangażowania się w taką analizę zgodnie z art. 61 rozporządzenia finansowego i wydanymi 7 kwietnia 2021 r. „Wytycznymi dotyczącymi unikania konfliktów interesów i zarządzania takimi konfliktami na mocy rozporządzenia finansowego” z korzyścią dla państw członkowskich;

o

o o

90. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji i państwom członkowskim.
